

af denne Conto udover den Størrelse, som den fik ved Finantsloven for 1868—69, nemlig 9,700 Rd. Derimod skal man ingen Indvending gjøre mod, at den til Reiseunderstøttelser bestemte Sum forhøjes med 300 Rd., for at en Professor ved Universitetet kan sættes istand til at foretage Reiser, væsentlig i Indlandet, i geologisk Diemed, men et Mindretal formener, at Conto b til Gjengæld bør nedsættes med et tilsvarende Beløb.

63) Udvalgets Fleertal er af den Formening, at en Deel af det i § 21 opførte Udgiftsbeløb i Finantsaaret 1870—71 bør afholdes af de saakaldte separate Fonds. Man skal i saa Henseende navnlig henvise til, at medens Universitetet i Finantsloven for 1868—69 antoges at ville faae et Understud af ca. 40,000 Rd., har det i Virkeligheden havt et Overskud af over 5,000 Rd., samt at Communitetets Capitalformue i det samme Finantsaar er voret med ca. 94,000 Rd. og Soro Academies med ca. 84,000 Rd.; en lignende betydelig Capitalforsøgelse maa antages at finde Sted i indværende Finantsaar, og om den end formindskes noget i næste Finantsaar paa Grund af Kornprisernes Valen, synes det dog naturligt, at disse Fonds ikke bestandig vedblive at samle Overskud, men at de i et enkelt Finantsaar, hvori der vil blive stillet særdeles store Krav til Skatteyderne, af deres Overskud yde en Haandsrækning til Afholdelse af andre Udgifter, der stee til Fremme af Videnskab eller Kunst. Af de under § 21 omhandlede Institutioner er det de under III, V. og VI. opførte, der vedrøre det høiere Undervisningsvæsen eller Kunsten, og naar man bortseer fra Conto VI. A., idet det der opførte Beløb allerede nu udredes af Soro Academi, udgjøre de paa de øvrige af disse Conti anførte Summer ca. 160,000 Rd. Man foreslaaer derfor, at der til Slutningen af § 21 føies en Bestemmelse om, at af Totalsummen skal et Beløb af 20,000 Rd. udredes af Communitetet og 30,000 Rd. af Soro Academi som Bidrag til Afholdelsen af de med det høiere Undervisningsvæsen og Kunstanstalterne forbundne Udgifter.

Mindretallet kan ikke tiltræde dette Forslag. Det indrømmer, at Indtægterne af de her nævnte Fonds i flere Henseender kunde anvendes paa en heldigere Maade. Det vilde vistnok være rigtigt her at foretage betydelige Forandringer, og der kunde maaskee endogsaa være Grund til at samle de herhen hørende Fonds og andre til lignende Formaal anvendte Midler til en stor, samlet Undervisningsfond, hvorved det bl. A. vilde være lettere at give Midlerne en mere ligelig og omfattende Anvendelse til de forskjellige herhen hørende FormaaIs Fremme. I mange Tilfælde vil en Overtrædelse af Fundaternes Bogstav vistnok bedst opfylde, hvad der maa antages at have været Fundaternes Hensigt, navnlig fordi der nu er voret andre Former for Uddannelsen op ved Siden af den før enefte, lærde Dannelse. Derimod maa Mindretallet indstændig fraraade at angribe de herhen hørende Fonds Capitaler eller Indtægter til directe eller indirecte Fordeel for den almindelige Statskæse. Det er i høt Grad usikkert, at Samsundet vedblivende underkaster sig betydelige Opoffrelser for den almindelige Undervisnings Skyld, og for at gjøre dette mere let og sikkert vil det vistnok være særdeles hensigtsmæssigt at bevare en særlig Fond, hvorved man bedre undgaer den Fristelse, at fremme andre Statsformaal eller at lette Skattebyrden paa Beløstning af Folkets Undervisning. Det Hensigtsmæssige i at have særskilte Undervisningsfonds er ogsaa anerkjendt af andre Stater, ikke mindst af de nye demokratiske coloniale Samsund. Mindst vilde Mindretallet kunne billige, at de til Opdragelse og Undervisning bestemte Midler i Form af Understøttelse til det egl. Theater anvendes til Kunstnydelse. I Virkeligheden gaaer Fleertallets Forslag ganske vist slet ikke ud paa at give nye Bidrag til nogensomhelst anden Post under Kirke- og Undervisningsministeriet; det tilsigtes kun gennem denne Postering at anvende disse Midler til Bedste for den almindelige Statskæse. Bestemmer man, at disse Midler kunne anvendes til saaledes at afhjælpe Statens Behov — et Behov, der vistnok vil